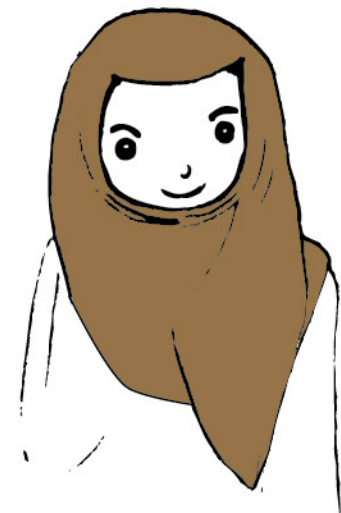

แต่

หัวใจทุกดวง

ออกเดินทางด้วยความรู้สึก

"ที่ต้องทำสิ่งนี้...เพราะถ้าไม่ได้ทำ พี่จะเสียใจไปตลอดชีวิต"

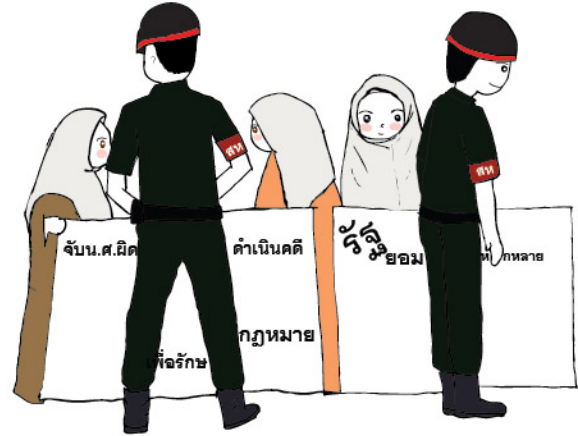
นี่คือจุดเริ่มต้นบนเส้นทาง "สันติวิธีเพื่อผู้หญิง 3 จังหวัดชายแดนใต้" และยังคงดำเนินเรื่อยมาเป็นเวลา 10 ปี ของ นารี เจริญผลพิริยะ

เหตุการณ์กรือเซะ และตากใบเมื่อ พ.ศ. 2547 เป็นจุดพลิกผันชีวิตของนักจัดกระบวนการสันติวิธีให้ตัดสินใจลงพื้นที่กับเพื่อนๆ ที่ทำงานด้านสันติวิธีและกลุ่มผู้หญิง และเริ่มต้นทำงานเยียวยาผู้หญิงที่เป็นเหยื่อจากเหตุความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และมีความตั้งใจจะทำงานกับกลุ่มที่รัฐเข้าไม่ถึง

"ตอนฟังข่าวเหตุการณ์เราบอกกับตัวเองว่า มันเป็นหน้าที่ที่เราต้องลงไปทำ แต่พอไปยังสถานที่จริงเห็นสภาพปัญหาเรารู้สึกทันทีเลยว่า 'เราไม่ทำอะไรไม่ได้' ความคิดที่ว่าเป็นหน้าที่กลายเป็นความรู้สึกที่บอกตัวเองว่า ถ้าเราไม่ทำเรื่องนี้...เราจะเสียใจไปตลอดชีวิต"

"ทั้งๆ ที่ตอนนั้นยังไม่มีงาน ไม่มีสังกัด ยังไม่มีใครบอกว่าให้ทำโครงการ แต่รู้สึกว่ามันเป็นงานของเราและเมื่อได้ลงพื้นที่กับเพื่อนๆ หลายองค์กรเพื่อสำรวจสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาเมื่อกลับมากรุงเทพฯ ก็ได้เขียนโครงการเสนอไปยัง ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล และในที่สุดก็ได้เริ่มโครงการภายใต้ศูนย์นี้"

"พี่เขียนไปว่า ผู้หญิงที่อยู่ในครอบครัวจากเหตุการณ์ 28 เมษายน (กรือเซะ) ต้องได้รับการดูแล เพราะลูกเขา ตัวเขาจะเป็นระเบิดเวลาในอนาคต เป็นกลุ่มที่ต้องลงไปทำงานด้วยไปดูแลเขา และเริ่มใช้คำว่า "เยียวยา" ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา"

เยียวยาหัวใจ

"เราเยียวยาเพื่อปลดปล่อยกระบิดเวลาในหัวใจ"

หลักวิชาที่พูดถึงการฟื้นฟูสภาพจิตใจ คือ การบำบัด แต่ที่เลือกใช้คำว่า 'เยียวยา' เพราะคำว่า บำบัดเป็นคำที่ให้ความรู้สึกของการเป็นผู้ที่ถูกรักษาหรือผู้ป่วยแต่คำว่าเยียวยานี้ให้ความรู้สึกถึง ความอบอุ่นและหายเร็วกว่า

ผู้หญิงที่ต้องสูญเสียสามี ลูกชาย หรือญาติจากเหตุความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ยังคงอยู่ในจิตใจคือสภาพจิตใจที่บอบช้ำ ความรู้สึกที่เป็นผู้ถูกระทำถูกฝังเอาไว้ในตัวของคนๆนั้น และอาจแปรเปลี่ยนความบอบช้ำให้กลายเป็นความรุนแรงต่อผู้อื่นได้ในอนาคต "การเยียวยาหัวใจ" จะเป็นตัวช่วยในการปลดปล่อยขบวนการนั้น

"เราต้องทำให้มีลมหายใจ แต่ต้องมีลมหายใจแบบไม่ทุกข์ด้วย เพราะถ้าเมื่อไหร่ที่แทบขยายความทุกข์ของเขากออกไป จะกลายเป็นสิ่งที่เสริมความรุนแรงให้เกิดขึ้นได้"

"การดูแล ใสใจความรู้สึกของคนที่ตกเป็นเหยื่อจากความรุนแรง เป็นการยับยั้งความรุนแรงอย่างหนึ่งแม้ไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาคือต้นเหตุของความรุนแรง'และดูเหมือนจะเป็นปลายเหตุของใครหลายคน แต่ปลายเหตุเหล่านี้คือ "ลมหายใจที่มีอยู่จริง"

สิ่งแรกที่ต้องทำ คือ รักษาบาดแผลในจิตใจ เพื่อให้เขากลับมาใช้ชีวิตปกติให้ได้ ด้วยการทำแผล ล้างแผล เย็บแผล คอยตรวจเช็คแผล เพื่อไม่ให้แผลนั้นกลั้ดหนอง

เมื่อสภาพจิตใจกลับคืนสู่สภาวะปกติ การเสริมศักยภาพ เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินต่อมา ซึ่งจะทำให้พวกเขาจะดูแลตัวเองได้ และเธอก็จะสามารถที่จะดูแลลูกและสมาชิกในครอบครัวได้เช่นกัน

เข้มแข็งและเป่​งบาน

"จากผู้ได้รับผลจากความรุนแรง กลายเป็นผู้ยังความรุนแรง"

การพัฒนาจากฐานะของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาเป็น Staff ถือว่าเป็นตัวช่วย ตัวเสริมแรงที่จะทำให้ผู้หญิงกลุ่มนี้ผ่านเรื่องราวที่บอบช้ำไปได้เพราะเธอจะพบบุคคลที่อยู่ในสถานะที่เธอเคยอยู่และบทเรียนของเธอจะทำให้ผู้หญิงอีกหลายคนผ่านพ้นความเจ็บปวดไปได้

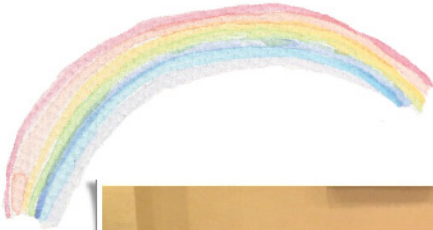
เวลาที่เรารจัดการตัวเองได้จากเรื่องความเจ็บปวดนั้นสิ่งที่ได้คือความรู้ ความรู้ของผู้หญิงกลุ่มนี้ก็จะป​ร​โย​ชน​ต่อ​ผู้​หญิง​ที่​ต้อง​เผชิญ​สถานการณ์​เดียวกัน และมันจะดีกว่าถ้าให้เธอสามารถช่วยเหลือคนอื่นต่อได้

ถ้าเป็นคน​ที่​ตก​อยู่​ใน​ภาวะ​ลำบาก​นี้​แล้ว​สามารถ​ลุก​ขึ้น​มา​ได้​ชีวิต​เขา​จะ​เป็น​บท​เรียน​ที่​สำคัญ​ จะ​เป็น​ข้อ​ที่​จริง​ที่​ร​อง​รับ​ว่า​สามารถ​ทำ​ได้​จริง​ เป็น​คน​ที่​จะ​ให้​ความ​เชื่อ​มั่น​ เขา​จะ​เป็น​ครู​ที่​ดี​ที่​สุด​วิธี​คิด​เหล่านี้​จะ​สามารถ​ช่วย​คน​อื่น​ๆ​ได้​ด​ั่ง​นั้น​ต​้อง​ให้​เขา​ได้​ใช้​ศักยภาพ​พอ​เขา​ช่วย​คน​อื่น​ได้​เขาก็​จะมี​เพื่อน​เพิ่ม​ขึ้น​ ก็​จะ​สามารถ​ช่วย​คน​จำนวน​มาก​ได้​ แล้ว​ก็​จะ​ยับ​ยั้ง​จาก​จุด​ที่​ทำ​ให้​ตัวเอง​อยู่​ได้​ไป​ยัง​จุด​ที่​จะ​ทำ​ยัง​ไง​ไม่​ให้​เกิด​ความ​รุนแรง​ขึ้น

เพื่อนร่วมเดินทาง

"พลังไปภาคใต้คนเดียวก็จริง แต่พีไม่ได้ทำงานคนเดียว"

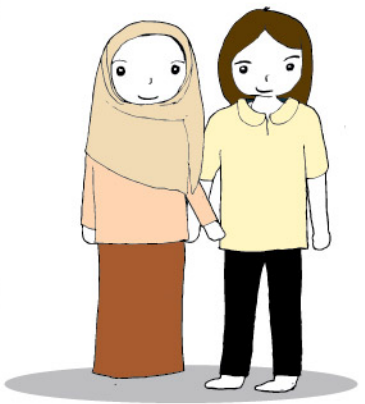

เพื่อนร่วมเดินทางเป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน เราไม่สามารถทำงานคนเดียวได้ เราเป็นเพียงจุดเริ่มต้น เหมือนเทียนเล่มแรกที่ส่งต่อความสว่างนี้ไปยังคนอื่นเท่านั้น

เพื่อนร่วมเดินทางกลุ่มแรก คือทีมงาน 9 คน น้องที่ช่วยประสานงานที่กรุงเทพฯ 2 คน และอีก 7 คนเป็นคนทำงานในพื้นที่การมีเพื่อนร่วมเดินทางที่เป็นคนท้องถิ่นสามารถทำให้การทำงานนั้นคล่องตัวมากขึ้นสมาชิกในทีมจะผ่านการอบรมเพื่อทำความรู้จักกับ "บาดแผลในใจ" เพื่อดูแล และช่วยเหลือคนที่เราจะต้องเข้าไปทำกิจกรรมด้วย เพื่อในบางครั้งเราต้องประคับประคองความรู้สึก จะได้ทำให้ถูกหลักวิชาการซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง

เพื่อนร่วมเดินทางกลุ่มที่ 2 เปลี่ยนจากเหยื่อมาเป็นเพื่อนร่วมเดินทาง หลายครั้งที่พี่ถูกตั้งคำถามว่าเอาเหยื่อความรุนแรงมาร่วมทำงานได้อย่างไร พี่เชื่อในศักยภาพของเหยื่อที่สามารถเปลี่ยนมาเป็นผู้ร่วมเดินทางและสร้างสันติภาพสันติวิธีได้ แต่สภาวะจิตใจเป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวัง ดังนั้น เหยื่อของความรุนแรงเมื่อเข้ามาทำงานต้องไม่จับอาวุธ และต้องผ่านการอบรมเรื่องสันติวิธีถึงจะไม่เป็นการต่อ ยอดความรุนแรงในอนาคต

หญิงที่สูญเสียสามี ลูก
หรือญาติสนิท
หญิงที่ต้องคดี
กลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐ

กรรยาทหาร
กรรยาของตำรวจ
กรรยาของข้าราชการ
พลเรือน

ผลงานเล็กแต่แคบ กับ ไม่เล็กแต่กว้าง

เราอาจทำงานได้เล็กแต่แคบ รัฐทำงานได้กว้างแต่อาจไม่ลึกมาก
เราจึงต้องทำงานร่วมกัน

การได้ทำงานร่วมกับรัฐบาลที่ถือว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนประเด็นใหญ่ๆที่ต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง มีเรื่องหนึ่งที่เป็นการทำงานเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง เพื่อประชาชนจะได้รับประโยชน์สูงสุด

เราในฐานะองค์กรอิสระ ส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ลงลึก ซึ่งทำให้การทำงานไม่ทั่วถึงไปยังประชาชนทุกคน แต่รัฐมีความสามารถในการทำงานแพร่ขยายออกไปได้ แต่อาจจะไม่ลึกมาก เมื่อทั้งสองทางทำไปด้วยกัน ภาพใหญ่ก็จะประสบความสำเร็จ

มีการเปลี่ยนแปลงหนึ่งที่ทำให้เห็นว่รัฐให้ความสำคัญกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงมากขึ้น เช่น การบรรจุตำแหน่งจิตแพทย์ในโรงพยาบาลประจำอำเภอทุกอำเภอ จำนวน 74 ตำแหน่ง ซึ่งทำให้เกิด กลไกเยียวยา เพื่อประชาชนในหน่วยงานบริการพื้นฐานของรัฐโดยตรง

นอกจากนั้นกลไกการเยียวยาไม่ได้มีแค่ที่ระดับจังหวัดทีเดียว แต่ยังคงอยู่ในระดับอำเภอด้วย จากเมื่อก่อนเขาเคยต้องเข้ามาหาข้าราชการ ปัจจุบันข้าราชการก็เดินเข้าไปหาชาวบ้านด้วย พอวิธีคิดเปลี่ยน การทำงานก็เปลี่ยนไป"

ต้องจัดการความรู้สึกตัวเอง

"ดูความเศร้าของตัวเอง แล้วรับรู้การมีอยู่ ก็จะอยู่กับมันได้"

ไม่ใช่ไม่เศร้ากับเรื่องของเข
ช่วงแรกๆไปทำงานชิมไปเป็น
อาทิตย์ หรือหลายครั้งที่เห็น
น้ำตาของผู้หญิงที่เป็นเหยื่อ
ความรุนแรง
เราก็อาจจะมีน้ำตาบ้าง

"อาจด้วยเพราะเป็นความโชคดีที่มีพื้นฐานการทำงานเรื่องศาสนาและสันติวิธี ตั้งแต่สมัยเรียนจบจึงทำให้มีเครื่องมือในการจัดการกับความรู้สึกของตัวเองได้อย่างทันท่วงที แต่ไม่ใช่ว่าจะไม่มีความรู้สึกเศร้าหรือสะท้อใจ แต่เราต้องจัดการตัวเองให้ได้ไมเช่นนั้นจะกระทบต่อการไว้วางใจจากผู้เข้าร่วมการเยียวยา วิธีการที่ใช้จัดการความรู้สึกของตัวเองเมื่อมีความรู้สึกเหล่านี้ คือ การจัดดูความรู้สึกของตัวเอง รับรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น"

นารี เจริญผลพิริยะ